

Deniz Mavisi Bazen Siyaha Çalar

Nevin BALTA

Bayılıyorum bu sahil kasabasına. Burayı çoğu insan sever. Kiminin gurbeti olur burası kiminin öz yurdudur. Göç yolu buraya kadar uzanan gurbetçi aklını doğduğu topraklara bırakır, gönlünü ise buraya. Bu beldeye geldiğinde bir meşale, bir söz, bir haykırış, bir kurtuluş olarak her göçerin yüzüne yansır “özgürlük duygusu”. Zamanla birbirinin kopyası günler hastalıkların kovalandığı görünmez bir girdaba girer. Bu yerde maviliğine deli olan yüreklerin umutlarının bazı sabahları koyu bir çevriltide yitip gitmeye yüz tuttuğunu görürsün.

Fiziki ve manevi varlığımızı kontrolü altına alan bu akış, bazen bizi çemberin dışına savuruyor, bazen de içinde bırakıp sarhoş ediyor. Ayaklarımızı yere basıyoruz ama yarı sarhoş yarı ayık. Bazı günler konuşmalarımız bile isteksiz, mırıltılı, etraftaki sesler olması gereken kıvamda, hiçbir olağanüstülük yok. Çevremdeki insanların ömründen bir gün, ağır ağır, şiirli, şarkılı hazin bir piyesten sonra inen tiyatro perdeleri gibi kapanıyor.

Her günün öncekine benzediği ve hayatın kendini tekrar ettiği sıradan günlerden birinin anlamlı başlangıcındaydım yine. Hayatın kendisi ve benim ezberimizi bozduğumuz bir gün. Yaşam denilen şey, körelmiş alışkanlıkların, köhnemiş uğraşların, habire telaş içinde ama hep yerinde sayan koşturmaların akışından ibaret. Günlük uğraşları zamansızlaştıran, bazen sürprizlerle, inişler çıkışlarla yaşamı anlamlandıran fakat bizi içinde yutan tekdüzeliğin iktidarını sürdürdüğü günlerden bir günü solumaktaydım.

Salim Bey’le bu kıyı kasabasında tanışmak, son yıllarımın belki de en şanslı olayı olmuştu. İkimiz de insanların iki yüzlülüğünden, vurdumduymazlığından kaçmış, bu sakin kasabaya sığınmıştık. Salim Bey’le pazarda tanışmış, taze sebze ve meyvelerle doldurduğu torbalarını taşımasına yardım etmiştim. O da beni denize bakan ve harikulade bahçesi olan sevimli evine çay içmeye davet etmişti. O da mutsuzluk ve alışkanlıklarını çevrelerine aşlayan, çıkar ilişkileri peşinde koşan, karşısındaki insandan hep menfaat bekleyen insanlardan tıpkı benim gibi yorulmuştu belli ki. İşte buna benzer ortak yönlerimiz dostluğumuza pekiştirmiş, aramızda bir abi kardeş yakınlığı yaratmıştı. Salim Bey, bayağı

Öykü

levent bir adamdı. Geniş yuvarlak omuzları, kırılmış bıyıkları, hep sinek kaydı tıraşıyla... Düz kalın burnunun kenarlara doğru taşkınlığı ile aynı hizada kesilmiş kır bıyıkları yüzünün keskin hatlarını yumuşatıyordu.

Yaklaşık iki yıl önce yandaki bahçe içindeki evi satın alan Salim Bey'den beş yıl önce taşınmışım bu kasabaya. Yaz tatillerimde şimdi oturduğum evden aşağıya inen, sahil kenarındaki yokuşun alt ucundaki pansiyona gelirdim. Pansiyonun sahibi Sümbül Hanım'a, "Bu kasabada yaşamak isterdim" diye ara sıra söylendiğimi hatırlıyorum. Kalın dudaklı, şehla gözlü, kıvrıkcık siyah saçlı Sümbül Hanım, önce kaşlarını kaldırmış, bir dostunu yeniden kazanmış olmayı neşeye yakın bir hüznle bekleyen biri hâlini almıştı âdeta. Oturduğu yerde sallanıyordu. Belki de benim yerime "Nasıl olacak bu? Burada iş bulabilecek misin?" gibi şeyler düşünüyordu, bana belli etmeden.

Sümbül Hanım, bir gün bahçede kahvaltı ederken yanıma gelip oturdu. Semtlerindeki lisenin öğretmen açığı olduğunu, bunu da ara sıra yanına uğrayan okul müdüründen duyduğunu söyledi. Şehirdeki kuşatılmış yaşantıdan uzaklaşmak için fırsat kolladığım o günlerde bu sözlerin ardını, arkasını araştırmaya koyuldum. Bir süre sonra işleri yoluna koymak için yaşadığım şehre döndüm. Tayin işi ile ilgili resmî işlemleri takip ettim. Eylül başında kasabaya tekrar geldim. Geldiğimde tayin işimin olacağını duyan Sümbül Hanım, beni kucaklamış "Akşam bunu kutlayalım." demişti.

Matematik öğretmenine ihtiyaç olduğunu öğrendiğim günden itibaren oturacağım evin hangisi olacağı üzerine uzun uzadıya tetkikler yaptım, sonra da bu evi kiraladım.

"Tayinin bu kasabaya mı çıktı?" diye sormuştu Salim Bey yeni taşındığı günlerde. Ben de "Hayır, kendi isteğimle tayin ettirdim." yanıtını vermişim. O da, "Aman ne iyi olmuş, bana da senin gibi bir komşu lazım." demişti.

Yaşça büyük olmasından mıdır, yoksa sert görünümlü olmasından mıdır bilemiyorum, o günlerde böylesi bir dostluk kurabileceğimiz hiç aklımda yoktu. Komşumu her gün yoklar, bir ihtiyacı var mı sorardım. Yine bu sabah kahvaltıdan sonra komşumun evine yaklaşırken, ışığının sabaha kadar yandığını anımsadım. Hastalığı gece rahat vermedi galiba diye düşünüyordum.

Bir süre önce yüksek ateş ve göğüs ağrısı nedeniyle onu yakındaki sağlık ocağına götürdüm. Oradan da hastaneye sevk ettiler. Nefes darlığı çekiyordu, astımı vardı. Ona aman verdirmiyordu. Yataktan kalkıp evin içinde biraz dolaşılıyor, sonra gene astım nöbetiyle yatağa bağlanıyordu. Dün akşam üzeri uğradığımda ilaçlarımı verdim, nefes alıp verişinin düzelmesi üzerine oradan ayrıldım. Bahçe kapısını açtım. Kurumaya yüz tutmuş otların içinden geçerek evinin kapısına vardım. Salim Bey'in bana verdiği yedek anahtarla, dün akşam

kilitlediğim gibi yine anahtarı bir defa çevirerek açtım kapıyı. Bahçenin mis gibi iğde kokusu, evin girişine, oradan da Salim Bey'in yattığı odaya doldu. Odasının penceresini açarak ışığı ve güzel kokuları içeriye çağırdım. Getirdiğim meyveleri mutfağa bırakarak odaya döndüm.

“Merhaba Salim Bey. Bugün nasılsınız?” diye neşeyle sordum. Soruma yanıt vermedi. Yanına yaklaştığımda, kıpırtısız, solgun yüzünü bana çevirdi, derin derin bakıyordu.

“Faraza, iyiyim desem, iyi olacak mıyım?”

Zoraki bir gülümsemeyle “Hastanedeki doktor ne demişti Salim Bey? Dediklerimi yaparsan, ilaçlarını düzenli kullanırsan iyileşirsin. Sağlıklı insanlar gibi yürüyüşe çıkarsın.” demişti.

Eliyle sokak kapısını işaret ederek, “O Allah’ın cezası sahil römorkörü, orada durduğu sürece, şu göğsüm rahat nefes alamayacak.”

Salim Bey, bir sabah sahilde gördüğü römorkörün, tüm sahile yayılan uğultulu sesini hiç unutmamış, oradan nefes nefese eve gelmiş, aynı sesi evde de duyunca deliye dönmüştü. Her sabah bu römorkörün sesiyle uyanıyor, tüm gün bu ses zihninde yankılanıyordu. O römorkör, artık zihninde bir imge hâline dönüşmüştü.

Yatağının yanına oturdum. Yatağın yanındaki küçük masada duran ilaçları elime aldım, Salim Bey’e göstererek:

“Salim Bey, sizinle daha önce de konuştuk. Doktorun verdiği ilaçlar bitmek üzere. Birazdan burun damlanızı damlatacağım. Doktorunuz, hastanede yaptırduğumuz tetkiklerin sonuçlarını iyi buldu. Her astım hastasında olur bu şikâyetler demişti. Hem sizin hastalığınız henüz başlangıç aşamasında. Yani önlemek elinizde.”

İlaçlarını mutfaktan getirdiğim bir bardak suyla içmesine yardım ederek,

“Sahil güvenlikteki görevlilerle konuştum. Römorkörün sadece belirli günlerde, geçiş izni verilen günlerde sahile yanaştığını, bunun da ayda ya da iki ayda bir lüzum olunca yapıldığını söylediler.

Bakın hava çok güzel. Size bir kahve yapayım. Bahçede oturalım biraz? Ne dersiniz?” Yüzü, solgundu, boş gözlerle bana bakıyordu. Sonra pencereye gözlerini dikmiş, düşünüyör denebilecek bir merakla sahil tarafına bakıyordu.

“Dışarı çıkamam. O römorkör, sahilde bekliyor. Günlerdir uluyor, öyle artırdı ki ulumasını kulaklarımı patlatıyor sanki. Kulaklarım, kulaklarımın içinde yankılanıyor. O bu kasabadan gitmeden bana rahat yok. O benim için savaş gemisi sayılır artık. Bir gün taarruza geçecek. Bunu hissediyorum. O zaman

homurtusu daha da artacak. Gittikçe yükselen sesleriyle kulaklarımı iflas ettirip akıl melekeimi elimden alacak. Beni kafasız bırakacak. ‘Ah kafam, ah kafam!’ dedirtecek bana. Anlayacağın onun bu dayanılmaz gürültüsü, beynimin içinde zonklaya zonklaya beni akıl fukarası yapacak.”

“Belediye görevlilerine hatta belediye başkanına, sahildeki tüm esnafa, berberinden, kuyumcusuna, giyim mağazalarından tüm otel ve pansiyon sahiplerine sordum. Bugünlerde gören olmamış o römorkörü.” dedim.

Sinirlenmişti. Ağır hareketlerle yataktan kalkıp, oturdu.

“Gören yokmuş! Görmek nedir ki? Görmek kimi zaman bir çeşit körlük değil midir? Bazen hiç olmayacak bir şeyi karşımızda görmez miyiz? Gökyüzünde bir uçurtma görürüz örneğin. Sonra da onun yok olduğunu. Artık görmüyorsak, orada değil midir? Kimi gün, uzun bacaklı bir kadın önümüzden geçer ya da bir çocuk bize doğru koşarak gelir. Benim gibi eşinden ayrılmışsan, onun evin içinde dolaştığını görür, mutfaktan sesler duyarsın. Hatta her gün şu bahçeyi suladığını sanır, birazdan çayını getirdiğini görürsün.”

“Akşamları bahçedeki sedirde otururum. Şimdi benden çok uzaklarda, Fransa’daki oğlumu düşünür, kederlenirim. Sonra bir de bakarım ki, Tamer gülümseyerek, evden çıkar. Elinde yemek tabaklarını doldurduğu tepsi, çatal, kaşık vardır. Sofrayı kurarken annesine seslenir:

“Anne tencere altlığı getirir misin gelirken? Salatayı da unutma.” Hep yarım yapar işlerini. Çünkü annesine güvenir. Arkasını hep annesi topladı hayatı boyunca. Çalıştım, çabaladım, evim, barkım dediysem de onlara yaranamadım. Ben onlar için sadece eve para getirmekten başka vazifesi olmayan bir kişiydim. Daha çok para kazanmak sevdiğilerimi uzaklaştırdı benden. Bolluk içinde rahat bir hayat yaşadıkça benden koştular. Ben onlar için ne kadar çok para harcarsam, onlar için bir yabancıya dönüşüyordum. Ayrı odalarda televizyon izliyor, ayrı dizileri seyrediyorduk. Başkalarının sevinçleriyle neşeleniyor, başkalarının kederleriyle hüznleniyorduk. Anlayacağın şimdilerle iletişim kopukluğu denen karın ağrısına tutulmuştuk ailece.”

Özel hayatını anlatmaktan pek hoşlanmayan Salim Bey hakkında, bir eşi ve yurt dışında bir oğlu olduğu dışında fazla bir şey bilmiyordum. İlk kez içini çekti Salim Bey,

“Bir de işinizi daha da büyütüp, villaya taşınırsanız. İşte ondan sonra olanlar olur... Bir başınıza kalırsınız koca evde. Köpeğiniz ve siz.”

Salim Bey, daha fazla konuşmak istemediğini belirtmek istercesine ayağa kalktı, bana sırtını dönerek yatağını düzeltti. Yaşla dolan gözlerini göstermekten kaçındı. Yine sırtı bana dönük kapıdan çıkıp bahçeye doğru yürüdü. Ben de onu arkasından takip ettim. Bahçedeki sedire oturduğumuzda,

“Salim Bey, bu römorkör sahilden gitmeden size rahat yok anlaşılan.” dedim.

Onun tekdüze nefesi, sıkışmayan bir göğüs kafesi olsa neler yapacaktı? Evet, bir rahat nefes alabilseydi... Bu normal nefes alanlar ne halt karıştırıyorlardı? Ah, onun nefesi göğüs kafesine sıkışmasaydı!... Ne mi yapacaktı? Koşacaktı. Alabildiğine koşacaktı. Sahildeki kahveye düşecek, tavla oynayanlara rahat vermeyip “Bakın, bakın şu römorköre bakın... Denizin şu gediklisine de bakın hele. Nasıl da uluyor? Sesiyle yeri göğü ayağa kaldırıyor. Attırın bu mendeburu buradan. Götürsünler tebelleş olduğu şu sahilden.” diyecekti.

* * *

Ertesi gün, önce okula uğradım. Yaz tatili olduğu için okulda yapılacak pek bir şey yoktu. Okul müdürüyle, bir iki evrak üzerinde çalıştık. Okuldan ayrılıp belediye binasına yöneldim. Belediye başkanı ile görüşmek istediğimi söyledim. Ancak yerinde olmadığını söylediler. Yardımcısı ile görüştüm. Ona Salim Bey’in durumunu anlattım. Sahilde demirleyen bir römorkörün uğultusuyla onu deli etmeye çalıştığımı, üstelik kendisini alıp uzaklara götüreceği korkusu yaşadığımı anlattım. Belediye Başkan yardımcısı,

“İsterseniz sözünü ettiğiniz yaşlı adamı, kimsesizler yurduмуza yerleştirelim. Hem yalnızlıktan kurtulur. Yaşlılarıyla vakit geçirir. Eşi ve çocuğu yanında olmadığı için, iyice kafayı oynatmış garibim. Yurda yerleştirmeye razı edin siz, gerisini biz hallederiz.”

Adama teşekkür edip oradan ayrıldım. Ancak bu sorunu kendi başıma çözmeye karar verdim. Eskiden tanıdığım Belediyeden emekli şef Sadık Bey’i her zaman gittiği kahvede buldum. Durumu anlattım. Belediyede görevli bir arkadaşıyla ya da olmazsa kendi başına, Salim Abi’nin evine gelmesini, ona römorkörü sahilden uzaklaştırdıklarını, yakındaki ilçenin belediyesince satın alındığını söylemesini tembihledim.

Belediye Şefi Sadık Bey, “Peki, madem çok istiyorsun, geleyim.” dedi.

Salim Abi’nin evinin önüne geldik. Bahçeden geçerek kapıya yaklaştık. Anahtarı cebimden çıkararak kapıyı açtım. Salim Abi, odasında yatağında uzanmış, gazete okuyordu. Bizi görünce yüzü asıldı, “Siz de nereden çıktınız, bu saatte, münasebetsizler.” der gibiydi. Bir konuğumuz olduğunu, Sadık Bey’in onu görmek için geldiğini, ona verecek haberleri olduğunu söyledim. Salondan bir sandalye getirerek Sadık Bey’e oturmasını işaret ettim.

“Çok mühim haberleriniz varmış Salim Abi’ye öyle değil mi Sadık Bey?” dedim.

Sadık Bey biraz şaşkın yüzüme baktı. Sonra, benim ‘hadi anlat’ anlamında gülümseyerek başımı salladığımı görünce söze başladı.

Sahil tarafını göstererek, “Şu sahilde demirleyen römorkör var ya! İşte onu, çok gürültü yapıyor diye, belediye başkanımız sattı. Hem de nereye gönderdi biliyor musunuz? Şu 20 km. ötemizdeki ilçeye gönderdi. Sittin sene gelmez artık Salim Abi. Sen kaygısız ol.”

Tahayyül edebilen bir adam gibiydi sanki. Kıpırdamadan bakıyordu oturduğu yatağında.

* * *

O gün akşam Salim Bey’i göremedim. Yemekten sonra evinin kapısına kadar gittiğimde ışığın kapalı olduğunu gördüm. Saat 8.00 civarı olmasına rağmen erken yattığını, istirahat etmek istediğini düşünüp geri döndüm. Bir taraftan da Salim Bey’in bugün anlatılanlar ve römorkörün gidişi hakkında ne düşündüğünü merak ediyordum.

Sabahın mordan beyaza dönen karanlığında, uykuyla uyanıklık arasında yatağымda oturdum. Vücutumda bir ağırlık, bir gevşeklikle uyanmışım. Uykunun en karanlık yerindeyken, Salim Abi’yi bir kayadan aşağı düşerken gördüğümü hayal meyal anımsıyordum. Birden yataktan sıçrayarak kalktım. Başımın içinde bir zonklama, yüreğimse gümbür gümbür...

Hızla sokak kapısına koştum. Kapıyı uyku sersemliğiyle zorlanarak açtım. Salim Abi’nin bu saatte uyuyor olacağını düşünüp el çabukluğuyla onun vestiyerde asılı duran kapı anahtarını alıp çıktım. Kapısına geldiğimde nefes nefeseydim, âdeta kalbim duracaktı. İçeriden inleme ile hırıltı arasında bir ses geliyordu. Kapıyı el çabukluğuyla açtım. İçeri adım attığımda sesler kesilmişti. Bir an rahatlar gibi oldum ama hemen ardından tedirginlikle yarı karanlık koridora doğru yürüdüm. Ayağıma takılan şeyle yere düştüm. Salim Abi’nin ayağının yanında yatıyordum. Evin sessizliği, onun sessizliği daha da ürkütücüydü. Düşümün gerçekleşeceği korkusuyla çıkırıyordum.

Hemen kendime gelip ayağa kalktım. Işığı yaktım. İçeri aydınlandığında Salim Abi’nin koridorun kapıya yakın kısmında yere yığılmış olduğunu gördüm. Üstünde dışarı çıkarken giydiği ceketini, başında fötr şapkası vardı. Kendinden geçmiş ve bu sarsıntıyla da yere düşmüştü. Hemen odasına koştum, kolonyayı alıp yanına geldim. Kolonyayla yüzünü, kollarını, ellerini aceleyle ovdu. Bileklerini ovmak istediysen de sağ avucunu açamadım, sıkıca tutuyordu. Az sonra hırıltılı bir ses çıkardı. Derken hırıltı daha da arttı. Gözleri kapalıydı ve onu sarsmama rağmen açılmıyordu. Hastaneye götürmek üzere kucaklamaya çalışırken az ötede sağ kolunun yakınında, yerde duran tüfeği gördüm. Tüfeğiyle sahile gidecek ve oradaki römorköre ateş edecekti belli ki. Tek başıma kaldıramayacağımı anladığımdan sokağa fırladım, oradan geçen birinden yardım isteyecektim.